

Käkkirurgi

Om specialiteten

Specialiteten käkkirurgi karaktäriseras av utredning, diagnostisering och behandling av patienter som har missbildningar, vävnadsförluster eller skador i munhålan, käkarna och omgivande vävnader. Inom specialiteten omhändertas patienter såväl polikliniskt som i slutenvård.

Kompetensområdet omfattar bl.a.

- fördjupade kunskaper om systemsjukdomar och medicinska behandlingar,
- utredning och diagnostisering vid komplicerade missbildningar, vävnadsförluster och skador i munhålan, käkarna och omgivande vävnader,
- kirurgisk och icke-kirurgisk behandling vid komplicerade missbildningar, vävnadsförluster och skador i munhålan, käkarna och omgivande vävnader, och
- fördjupade kunskaper om angränsande odontologiska och medicinska kompetensområden.

Samverkan med andra specialiteter och professioner eller yrkesgrupper i tandvården såväl som i hälso- och sjukvården är centralt för specialiteten.

Om målbeskrivningen

Tandläkarnas ST är en målstyrd utbildning vilket innebär att den utgår från uppsatta mål. Dessa mål finns presenterade i en målbeskrivning för varje specialitet. I målbeskrivningen anges den kompetens som en nybliven specialist inom specialiteten ska ha. Den ska användas i utformningen av en ST-tandläkares utbildning och vid bedömningen av hans eller hennes kompetens.

Målbeskrivningen är indelad i olika delmål. De har olika omfattning och kan ta olika lång tid att uppnå. Några av delmålen är specialitetsövergripande (SÖ). De är likadant formulerade och gäller för flera specialiteter. Andra är specialitetsspecifika och gäller alltså endast för en specialitet.

Delmålen består av strecksatser. Vissa av dem inleds med formuleringen "uppvisa kunskap om" och anger vilka *kunskaper* som en ST-tandläkare ska ha tillägnat sig under utbildningen. Andra inleds med ordet "kunna" och anger antingen *färdigheter* eller *förhållningssätt* som en ST-tandläkare ska ha utvecklat under sin utbildning.

Odontologiskt omhändertagande används i målbeskrivningen som en vid benämning för de åtgärder som en tandläkare vidtar inom ramen för sin specifika specialistkompetens, såväl polikliniskt som i slutenvård. Åtgärderna omfattar t.ex. utredning, bedömning, diagnostisering, prognostisering, behandling och uppföljning. Behandlingen kan vara såväl förebyggande som rehabiliterande, såväl kirurgisk som icke-kirurgisk. Även remittering till andra aktörer i vård (tandvård och hälso- och sjukvård) och omsorg kan ingå i *odontologiskt omhändertagande*.

Målbeskrivning för specialiteten käkkirurgi

Denna målbeskrivning innehåller delmålen:

SÖ 1 – SÖ 9

Käkkirurgi 1 – Käkkirurgi 19

Specialitetsövergripande delmål

SÖ 1	Kompetenskrav
Leda professionsutvecklingen	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna ta ansvar för utvecklingen av undersöknings- eller behandlingsrutiner inom den egna specialiteten – kunna förmedla kunskaper inom den egna specialitetens ämnesområde till olika målgrupper – kunna ta ansvar för samverkan mellan den egna specialiteten och t.ex. andra specialiteter, professioner och organisationer – kunna ta ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen – kunna ta ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs med utgångspunkt i systematiska utvärderingar av arbetsplatsens processer och rutiner – kunna ta ansvar för integrering och utfasning av tekniker och metoder
SÖ 2	Kompetenskrav
Samhällsodontologi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna tillämpa lagar och andra författningar som gäller för specialisttandvården – uppvisa kunskap om specialisttandvårdens styrning och organisation – uppvisa kunskap om faktorer som påverkar hälsan och skillnader mellan olika grupper i samhället i fråga om den orala hälsan – uppvisa kunskap om hur insatser på samhällsnivå kan påverka den orala hälsan hos befolkningen och hur insatserna kan organiseras

SÖ 3	Kompetenskrav
Kommunikation, pedagogik och samarbete	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna presentera och förklara odontologisk eller medicinsk information på ett tydligt och tillgängligt sätt, såväl muntligt som skriftligt – kunna anpassa sättet att kommunicera med patienter och närstående med utgångspunkt i individuella behov och kommunikativa förmågor – kunna ge patienter och närstående svåra besked respektfullt, empatiskt och med lyhördhet – kunna planera och genomföra undervisning för olika målgrupper – kunna handleda och instruera kollegor och andra medarbetare – kunna ta ansvar för det multiprofessionella teamarbetet kring enskilda patienter
SÖ 4	Kompetenskrav
Vetenskap	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna delta i kunskapsutvecklingen inom den egna specialiteten – kunna kritiskt granska och värdera odontologisk eller medicinsk vetenskaplig information – kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt i det dagliga arbetet
SÖ 5	Kompetenskrav
Etik	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna identifiera etiska problem och analysera dem på ett strukturerat sätt – kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet

SÖ 6	Kompetenskrav
Mångfald och jämlikhet	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i samhället uppstår – uppvisa kunskap om hur diskriminering och ojämlikhet i tandvården kan förebyggas och motverkas

SÖ 7	Kompetenskrav
Patienter med särskilda behov	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna identifiera patienter med särskilda behov och vidta adekvata åtgärder – kunna samarbeta i nätverk kring patienter med särskilda behov

SÖ 8	Kompetenskrav
Barn	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om barns normala utveckling – uppvisa kunskap om förhållanden under vilka barn kan fara illa, risk- och skyddsfaktorer i samband med att barn far illa samt tecken på att barn far illa

SÖ 9	Kompetenskrav
Geriatric	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna anpassa det odontologiska omhändertagandet av äldre patienter med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov

Specialitetsspecifika delmål

Käkkirurgi 1	Kompetenskrav
Psykologi och psykiatri	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hur psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomar och tillstånd kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med psykisk ohälsa eller psykiatriska sjukdomar eller tillstånd

Käkkirurgi 2	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna beakta invärtesmedicinska diagnoser hos en patient vid planering och genomförande samt prognostisering av käkkirurgisk behandling – kunna bedöma hur invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd

Käkkirurgi 3	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd – kunna utreda och diagnostisera patienter med onkologiska sjukdomar eller tillstånd i munhålan och omgivande vävnader – kunna tillämpa kirurgiska och icke-kirurgiska metoder för behandling av onkologiska sjukdomar och tillstånd som ett led i det odontologiska omhändertagandet av patienter

Käkkirurgi 4	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid neurologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om neurologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om hur neurologiska sjukdomar och tillstånd kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med neurologiska sjukdomar eller tillstånd

Käkkirurgi 5	Kompetenskrav
Odontologiskt omhändertagande vid reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om hur reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med reumatologiska sjukdomar eller tillstånd eller övriga systemsjukdomar

Käkkirurgi 6	Kompetenskrav
Öron-, näs- och halssjukdomar	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet – kunna bedöma hur sjukdomar eller tillstånd i öron-, näs- och halsområdet hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd

Käkkirurgi 7	Kompetenskrav
Laboratoriemedicin	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om laboratoriemedicinska metoder som har betydelse för behandling av patienter som omhändertas inom specialiteten – kunna bedöma behov av och initiera laboratoriemedicinska undersökningar för patienter som omhändertas inom specialiteten – kunna bedöma laboratoriemedicinska undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande

Käkkirurgi 8	Kompetenskrav
Omhändertagande i livets slutskede	<p>Den specialistkompetenta tandläkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om palliativt omhändertagande i livets slutskede – kunna bedöma behov av och initiera palliativ vård i livets slutskede – kunna odontologiskt omhänderta patienter i livets slutskede med beaktande av fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov

Käkkirurgi 9	Kompetenskrav
Bemötande vid odontologiskt omhändertagande av barn och ungdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna göra barn och ungdomar delaktiga vid odontologiskt omhändertagande med utgångspunkt i deras särskilda förutsättningar och behov

Käkkirurgi 10	Kompetenskrav
Patienter med nedsatt autonomi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna samarbeta med patienter som har nedsatt autonomi och deras närstående med beaktande av etiska och juridiska aspekter – kunna samarbeta med personal i vård och omsorg om patienters orala hälsa och behandling med respekt för patienternas självbestämmande och integritet

Käkkirurgi 11	Kompetenskrav
Smärta	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna utreda och diagnostisera patienter med smärta i huvud- och halsområdet oberoende av om smärtan påverkas av sjukdomar eller tillstånd i närliggande vävnader eller organsystem – kunna odontologiskt omhänderta patienter i syfte att ge smärtlindring

Käkkirurgi 12	Kompetenskrav
Nutrition och vätskebalans	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om pre- och postoperativ nutritionsbehandling – kunna tillämpa metoder för nutrition och vätskebalans vid käkkirurgisk behandling

Käkkirurgi 13	Kompetenskrav
Anestesi och sedering	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om metoder inom anestesi och sedering – kunna initiera anestesi och sedering vid odontologiskt omhändertagande – kunna tillämpa metoder för sedering och smärtlindring som ett led i odontologiskt omhändertagande

Käkkirurgi 14	Kompetenskrav
Läkemedel	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om hur läkemedelsbehandling kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – uppvisa kunskap om hälsoekonomiska aspekter av läkemedelsbehandling – kunna anpassa en specifik läkemedelsbehandling till en patients övriga läkemedelsbehandling och hans eller hennes samtliga sjukdomar och tillstånd – kunna samarbeta med patienter och deras närstående för att uppnå följsamhet till läkemedelsbehandling

Käkkirurgi 15	Kompetenskrav
Radiologi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om metoder inom radiologi som har betydelse för behandlingsplanering samt käkkirurgisk behandling vid sjukdomar, missbildningar, vävnadsförluster och skador i käkar, ansiktsskelett och omgivande vävnader – kunna bedöma radiologiska undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande av patienter med sjukdomar, missbildningar, vävnadsförluster eller skador i käkar, ansiktsskelett och omgivande vävnader